

Historien om Rendalsrenen

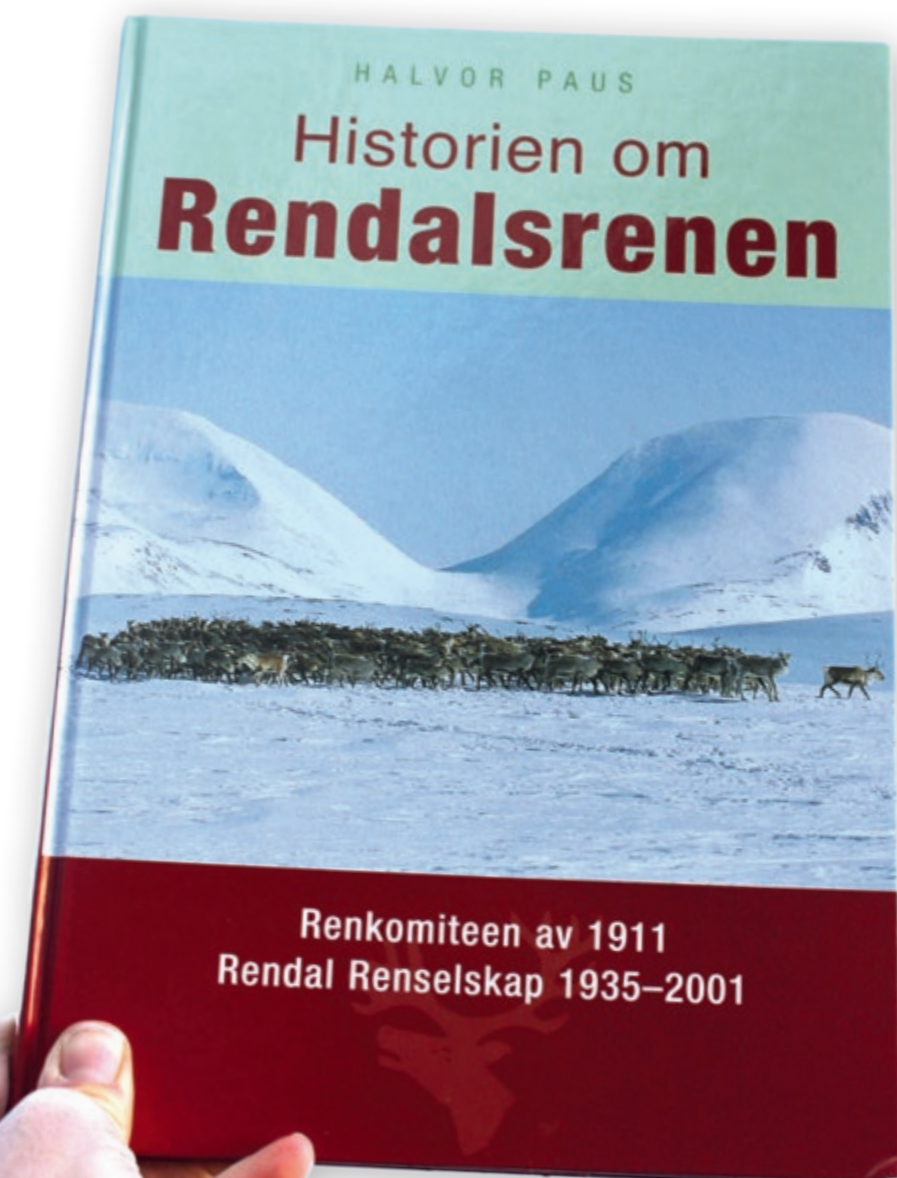
■ MARTE KVITTUM TANGEN

Fastlege på Tynset

«Men deroppe, dulgt deroppe
i en dulp ved Gråfjelds toppe
hviler brungrå rensdyrkroppe,
par om par, rygg ved rygg.
Simler, liten kalv ved siden,
haldarbukk som vokter tiden,
flokkens fører taus og trygg»

JACOB BREDA BULL

Sitatet er hentet fra boka *Historien om Rendalsrenen*, skrevet av dyrlege Halvor Paus og utgitt av Rendalen Renselskap i 2001. Jeg fikk den av en av mine pasienter for noen år siden, med påtegningen «Tusen takk for god jobb som min fastlege – IB». Boka har en fast plass i kontorreolen.

Giveren, Ingar, har samtykket til å la meg gjengi denne historien med hans navn. Jeg møtte ham første gang ved en dulp ved Gråfjellsets topp, da jeg var på min aller første rensjakt. Jeg hadde hørt om ham i mange år og visste at han oppfylte definisjonen på en «villmarkens sønn». Der han antok renen kom, der kom den. Han beskrives slik på s. 47 i *Historien om Rendalsrenen*:

«Ingar B. er oppsynsmannen par excellence. Ingar er fjellsets mann, jeger og fiskser av fødsel. Han bruker ikke sin tilmålte tid til surt knog for gull og grønne skoger, velstand og video. Han har noen børser på vegg, et hus, scooter og moped. Han har to varmedresser og er fornøyd med det. Ingar er ungkar.»

I telefonkatalogen er han oppført under tittelen jakttoppsyn.

Da Ingar ble syk for en del år siden, mente han bestemt at livet på fjellet nå var over. Han klarte knapt å gå over stuegolvet og

følte seg elendig. Han ventet i mange måneder før han ble overtalt til å ta seg en tur til doktoren. Da han ringte, ga jeg ham raskt en time. Det viste seg at han hadde kronisk sykdom som lot seg behandle og regulere. Jeg hjalp ham med formalia og har siden vært hans fastlege. Ingar ble etter hvert frisk og kunne gjenoppta sine gjøremål. Nå er han kun innom før vårfisket og før høstjakta, for en nødvendig blodprøvekontroll. Disse halvårlige kontrollene er et høydepunkt for oss begge – med rom for både skjemt og alvor. Ingar har aldri hatt førerkort for bil, men han kjører snøscooter. Han holder seg godt og lever som før. 80-årsdagen feira han på en sætervoll innpå fjellet i tosomhet med kortspill og fiske-tur.

Tilbake til boka – som er et klenodium for meg! Den finnes ikke i alminnelig salg, og ble trykt i begrenset opplag. Her beskrives renens liv, renstammens utvikling og

sykdommer så som slubbo og parasittinfestasjoner. Ulike oppsynsmenn og temaer som tyvjakt er livaktig skildra og illustrert med bilder fra Rendalsfjella. På side 62 er det en kopi av et brev som en angrende krypskytter dikterte til pleie- og omsorgsjefen i sin kommune, 62 år etter hendelsen. Han var for syk til å skrive selv. Renselskapets formann skrev vennlig tilbake «ego te absolvo» (jeg frikjenner deg).

Mitt aller første møte med Rendalsrenen var en vårdag jeg var på sætra og skulle lese til eksamen, tidlig i medisinstudiet. Pugging av aminosyrer ble enkelt nedprioritert da renflokket kom ned på vollen for å beite det første vårgresset i fjellet. Jeg krøp mellom bunåvene og studerte kalver, simler og bukker dagen lang. Siden har renen fascinert meg. De er flokkdyr, nysgjerrige, årvåkne. Visstnok kan renen på vinterstid overleve på så lite renmose som bare en fyrstikkeske rommer.

Boka og historien om Ingar er viktig for meg i min medisinske hverdag. Det finnes andre verdier enn penger og status; det finnes annen kunnskap enn den medisinske. Livet styres ikke bare av handlingsplaner og nasjonale retningslinjer. Å gå en hel dag i fjellet gir total avkobling og skaper nye overveielser om hva som virkelig betyr noe: Hvilken vindretning er det? Kommer det ren i dag? Blir det skaraføre? Hvor er rypa? Det er tanker som gir meg maksimal energioppladning.

*I fukk og nattemørke står flokken på breen.
Under den taggete tind. Lutende.
Tålmodig ventende.
Ved gry av dag og det første streif av sol
løfter den sine kroner og er på vandring.
Alltid søkende. Alltid mot vinden.
Fjellets grå hær...*

■ MARTEKT@FJELLNETT.NO